

Заремба Л.В.

Сучасні зарубіжні педагогічні концепції

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 2,5	0101 Педагогічна освіта	нормативна
Модулів 3	8.01010101 – Дошкільна освіта	Рік підготовки 5
Змістових модулів 2		Семестр 10
ІНДЗ: є		Лекції 16 год.
Загальна кількість годин <u>72</u>		Практичні (семінари) 12 год.
Тижневих годин: аудиторних 1,55 год. самостійної роботи 1,33 год. індивідуальної роботи <u>1,11 год.</u>	Магістр	Самостійна робота 24 год.
		Індивідуальна робота 20 год.
		Форма контролю: <u>залік</u>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу – розширення і поглиблення знань студентів про сучасний стан розвитку педагогічної науки та освітньої практики в країнах Заходу.

Головним його **завданням** є ознайомлення з основними науковими напрямками реформаторської педагогіки, особливостями розвитку педагогічних теорій в розвинених зарубіжних країнах; розвиток педагогічного мислення студентів, здатності до аналітичного осмислення сутності педагогічних теорій реформаторської педагогіки; ознайомлення з політикою розвинутих країн Заходу в галузі освіти і шкільництва.

Працюючи над вивченням курсу, студент має засвоїти наступні **знання**: основні наукові напрямки в зарубіжній педагогіці; сутність педагогічних теорій реформаторської педагогіки; педагогічні настанови прихильників різних педагогічних течій; термінологію сучасної зарубіжної педагогіки;

оволодіти **уміннями**: визначати вихідні положення сучасних зарубіжних педагогічних концепцій; класифікувати педагогічні течії за цілями виховання, ставленням до соціальної ролі науки; ставленням до

дитини, механізмом взаємодії людини з середовищем; аналізувати різні підходи до організації навчання і виховання в сучасній зарубіжній педагогіці; визначати мету і завдання виховання в зарубіжній педагогіці.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Основні наукові напрямки в зарубіжній педагогіці.

Тема 1. Педагогіка прагматизму як специфічне вираження ідей реформаторської педагогіки

Філософські теорії як основа педагогічних концепцій і виховних систем. Виникнення педагогіки прагматизму. Суб'єктивно-ідеалістична філософія прагматизму, теорія вроджених інстинктів і незмінності біологічної природи людини – основа педагогічних поглядів Дж. Дьюї. Прикладна спрямованість навчально-виховного процесу в теорії навчання Дж. Дьюї.

Збагачення методологічних настановок педагогіки прагматизму відповідно з новими тенденціями розуміння виховання як процесу соціалізації особистості. Принцип "навчання через діяльність". Ідея комплексності у змісті освіти та її універсальне значення. Неопрагматичний підхід щодо методів навчання. Вплив неопрагматизму на сучасну західну дидактику.

Тема 2. Авторитарно-технократичний напрямок в сучасному педагогічному мисленні.

Біхевіоризм як психолого-педагогічна концепція технократичного виховання. Довільна зовнішня регуляція поведінки і становлення людини (Дж. Уотсон). "Технологічний" підхід до розв'язання проблем освіти Е. Торндайка. Ідея зовнішньої регуляції процесу навчання в роботах Б. Скіннера. Принцип оперантного обумовлювання і оперантна поведінка. Сутність "машинного підходу" до розумового виховання. Програма "знакової економії" в системі шкільної освіти США.

Тема 3. Ідеї екзистенціалізму в сучасній зарубіжній педагогіці.

Індивідуалістська спрямованість екзистенціалістської педагогіки. Людина як носій своєї моральності. Погляди екзистенціалістів на мету і можливості виховання. Видатні представники сучасної педагогіки екзистенціалізму Дж. Кнеллер, У. Баррет, М. Марсель та інші. Етична теорія екзистенціалізму. Співвідношення навчальних предметів і способів їх викладання. Шляхи і методи викладення навчальних дисциплін. Роль і завдання вчителя у навчально-виховному процесі. Підпорядкування освіти виховній меті.

Тема 4. Педагогічні концепції неотомізму і неопозитивізму.

Етична необхідність релігійного виховання в теорії неотомізму. Проблематика виникнення релігійних ідей та їх розвитку в дитячій свідомості. Внесок Ж. Марітена в педагогічну доктрину неотомізму.

Проблеми шкільної освіти, співвідношення між науковими знаннями і релігією. Пріоритети духовного начала у вихованні особистості. Роль релігії у формуванні етичних цінностей особистості.

Внесок Г. Спенсера в розвиток педагогіки позитивізму. Основні положення педагогіки неопозитивізму. Гуманізація системи виховання як головний засіб ствердження справедливості – вищого принципу відносин між людьми. Формування раціонального мислення людини – головне завдання виховання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Пріоритетна роль освіти в розвитку сучасного суспільства

Тема 5. Політика розвинених країн заходу в галузі дошкільної освіти і шкільництва.

Ідея пріоритетної ролі освіти в розвитку сучасного суспільства. Характерні особливості нової педагогічної парадигми в країнах Заходу. Напрямки перебудови змісту базової освіти. Завдання перебудови змісту природничо-наукової освіти. Сучасні підходи до організації гуманітарної освіти. Підвищення інтегративності суспільних наук. Індивідуалізація учбового процесу в західній педагогіці. Громадське виховання молоді. Виховання в дусі соціального партнерства – провідний напрямок навчально-виховної роботи сучасної школи.

Моделі освітніх систем зарубіжних країн.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усьог о	у тому числі			
		Лек.	Практ. (Семін.)	Інд.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль I. Основні наукові напрямки в зарубіжній педагогіці					
Тема 1. Педагогіка прагматизму як специфічне вираження ідей реформаторської педагогіки	10	2	2	2	4
Тема 2. Авторитарно-технократичний напрямок в	8	2	2	2	2

сучасному педагогічному мисленні.					
Тема 3. Ідеї екзистенціалізму в сучасній зарубіжній педагогіці.	10	2	2	2	4
Тема 4. Педагогічні концепції неотомізму і неопозитивізму.	12	4	2	2	4
Разом за змістовим модулем 1	40	10	8	8	14
Змістовий модуль 2. Приоритетна роль освіти в розвитку сучасного суспільства					
Тема 5. Політика розвинених країн заходу в галузі дошкільної освіти і шкільництва.	32	6	4	12	10
Разом за змістовим модулем 2	32	6	4	12	10
Усього годин	72	16	12	20	24

5. Теми практичних занять

№ п/п	Тема	Кількість годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. Основні наукові напрямки в зарубіжній педагогіці.		
1	Тема: Педагогіка прагматизму як специфічне вираження ідей реформаторської педагогіки 1. Вплив прагматизму на сучасну західну дидактику. 2. Неопрагматистська ідея комплексності змісту освіти. 3. Роль спонтанних інтересів учнів в процесі навчання. 4. Принцип навчання через діяльність. 5. Реалізація активності учнів за допомогою методу В.Кілпатрика.	2
1	Тема: Педагогіка біхевіоризму як науковий напрямок в зарубіжній педагогіці 1. Біхевіоризм та проблеми навчання і виховання особистості (Дж. Уотсон, Е.Торндайк). 2. Стратегія виховання особистості на основі модифікації людської поведінки (Б.Скіннер). 3. Оперантна поведінка виховання. 4. Зовнішня регуляція процесу навчання. 5. Педагогічний менеджмент.	2
2	Тема: Актуальні проблеми екзистенціалізму в сучасній зарубіжній педагогіці	2

	1. Джерела і теоретичні основи педагогіки екзистенціалізму. 2. Принципи екзистенціалістської педагогіки. 3. Концепція "гуманістичної освіти" в сучасній зарубіжній педагогіці. 4. Роль і місце самовиховання у формуванні особистості. 5. Етичний релятивізм.	
3	Тема: Педагогічна теорія неотомізму і неопозитивізму 1. Педагогічна проблематика в загальній доктрині сучасного християнського вчення. 2. Пріоритети духовного начала у вихованні особистості. 3. Педагогічна теорія Ж Марітена. 4. Основні педагогічні ідеї неопозитивізму. 5. Застосування математичних методів в педагогіці. 6. Сцієнтичні методи навчання і виховання.	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Пріоритетна роль освіти в розвитку сучасного суспільства		
4	Тема: Раціоналістична модель освіти у країнах Заходу 1. Основні напрямки реформування системи освіти в США 2. Сучасні підходи до організації гуманітарної та науково-природничої освіти 3. Виховання в дусі соціального партнерства 4. Дошкільне виховання та елементарна освіта в Сполучених Штатах Америки 5. Особливості організації дошкільного виховання у Великій Британії 6. Офіційні та недержавні навчальні заклади у Великій Британії 7. Характерні особливості дошкільного виховання у Франції 8. Зміст освіти у французькій початковій школі 9. Модель дошкільного виховання у Німеччині 10. Варіативність шкільної освіти Німеччини 11. Провідні позиції Японії у сфері освіти 12. Особливості організації дошкільної та початкової освіти в Японії 13. Освітньо-виховна стратегія Ізраїлю 14. Дошкільна освіта та початкове навчання в Ізраїлі.	4

	Разом	12
--	--------------	----

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Основні наукові напрямки в зарубіжній педагогіці.		
1.	”Система інструменталізму” Дж. Дьюї	2
2.	Теорія соціального наuczіння А. Бандури	2
3.	Емпірична педагогіка в концепціях А. Лая і Е. Меймана	2
4.	Програма тренінгу ”релігійних навичок” Дж. Сейфа	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Пріоритетна роль освіти в розвитку сучасного суспільства		
5.	Способи індивідуалізації навчального процесу в зарубіжній школі.	2
6.	Освітня модель сучасного Китаю, Кореї	4
7.	Освітня модель Польщі, Угорщини	4
8.	Освітня модель Норвегії, Швеції	4
9.	Освітня модель Канади, Бразилії	2
	Разом	24

7. Індивідуальні завдання

Кожний студент повинен виконати індивідуальне завдання дослідницького характеру, зміст якого має відображати обізнаність з проблемою дослідження і власну позицію студента

На основі аналізу науково-методичної, педагогічної літератури та періодичних видань студенти мають написати за індивідуальною темою та оформити реферат за такими вимогами

- титульна сторінка;
- план;
- вступ;
- зміст реферату згідно пунктів плану;
- висновки;
- список використаної літератури;

Об’єм реферату має складати 10-12 сторінок друкованого тексту.

Студент має здійснити захист реферату.

Тематика індивідуально-дослідних завдань:

- Реалізація активності учнів за допомогою методу В.Кілпатрика.
- Сутність ”машинного підходу” до розумового виховання.
- Основні ідеї педагогіки когнітивізму Дж. Брунера
- Принципи оперантної поведінки

5. Педагогічний менеджмент
6. Погляди представників педагогіки екзистенціалізму на мету і завдання виховання в сучасному світі
7. Емпірична педагогіка в концепції Е. Меймана
8. Сциєнтичні методи навчання і виховання
9. Програма тренінгу "релігійних навичок" Дж. Сейфа
10. Експериментальна школа Дж. Дьюї в Чикаго
11. Скласти словник термінів сучасної зарубіжної педагогіки
12. Пріоритетна роль освіти в розвитку сучасного суспільства
12. Феномен японської системи освіти другої половини ХХ століття
13. Позиції Ізраїля в галузі розвитку і виховання дітей з особливими потребами
14. Тенденції розвитку вищої освіти у США
14. Особливості виховання дошкільників у Франції

8. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Залік

9. Методи навчання

Лекція, бесіда, дискусія, проблемний виклад навчального матеріалу, евристичний метод, дослідницький метод, метод проєктів, практичні методи (вправи).

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Складові діагностики	Методи	Засоби
Діагностика цільового компоненту педагогічного процесу	Спостереження, аналіз	Підручники, посібники
Діагностика індивідуальних особливостей студентів	Тестування, аналіз робіт	Тести, письмові роботи студентів
Діагностика мотивів навчання	Анкетування, бесіда	Анкети
Діагностика міжособистісних взаємин	Метод соціометрії	Опитувальники
Діагностика якості освіти	Опитування, тестування	Комп'ютери, педагогічна практика
Діагностика інтелектуального розвитку студента	Бесіда, опитування, тестування, інтерв'ю	Тести, опитувальники, комп'ютери

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1 (поточне оцінювання)					Модуль 2 (ІНДЗ)	Модуль 3 (модульний контроль)	Сума балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2		Модульна контрольна робота	100
T1	T2	T3	T4	T5	10	60	
5	5	5	5	10			

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

12. Методичне забезпечення

CD-R №3 ”Сучасні зарубіжні педагогічні концепції”

13. Список джерел

1. Актуальные проблемы истории педагогики Запада (1871-1917). – М., 1981.
2. Алексюк А.М., Чорний В.М. Методи навчання в сучасній буржуазній педагогіці США / А.М. Алексюк., В.М. Чорний. – К., 1983.
3. Буржуазная педагогика на современном этапе [Под ред. Мальковой З.А., Вульфсон Б.Л.]. – М.: Педагогика, 1981.
4. Брунер Дж. Психология познания / Брунер Дж. – М., 1977.

5. Волков К.Н. Современные методические разработки в педагогике США / К.Н. Волков. – М., 1977.
6. Вульфсон Б.Л. Современная буржуазная школа / Б.Л. Вульфсон. – М., 1984.
7. Вульфсон Б.Л. Педагогическая мысль в современной Франции / Б.Л. Вульфсон. – М.: Педагогика, 1983.
8. Школа и педагогика США до второй мировой войны. – М.: Педагогика, 1972.
9. Дьюи Д. Введение в философию воспитания / Д. Дьюи. – М., 1921.
10. Дьюї Д. Школа і суспільство. Хрестоматія по історії зарубіжної педагогіки / Д. Дьюї. – М., 1981.
11. Замацкий Ю.А. Личность в современной Америке / Ю.А. Замацкий. – М.: Мысль, 1980.
12. Кершенштейнер Г. О воспитании гражданственности / Г. Кершенштейнер. – СПб, 1911.
13. Кравець В. П. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ століття / В.П. Кравець. – Тернопіль, 1996. – С. 149-255.
14. Красовицький М. Моральне виховання учнів у теорії і практиці американської школи (Досвід і проблеми) / М. Красовицький // Рідна школа. – 1998. – № 4. – С. 29-52.
15. История педагогики [Под ред. Шабаровой М.] – М., 1981.
16. Лай В.А. Школа действия / В.А. Лай. – М., 1911.
17. Лай В.А. Экспериментальная дидактика / В.А. Лай. – М., 1911.
18. Коваленко Ю.М. Воспитание учащихся в школе ФРГ / Ю.М. Коваленко. – М.: Педагогика, 1975.
19. Критика буржуазных теорий молодежи. – М.: Прогресс, 1982.
20. Лапчинская В.П. Средняя образовательная школа современной Англии / В.П. Лапчинская. – М., 1977.
21. Малькова З.А., Вульфсон Б.Л. Современная школа и педагогика в капиталистических странах / З.А. Малькова, Б.Л. Вульфсон. – М.: Просвещение, 1975.
22. Малькова З.А. Школа и педагогика за рубежом / З.А. Малькова. – М., 1983.
23. Мейман Э. Лекции по экспериментальной педагогике / Мейман Э. – СПб, 1910.
24. Монтессори М. Руководство к моему методу / М. Монтессори. – М., 1916.
25. Основные направления и тенденции развития педагогической науки в конце XIX-начале XX вв. – М., 1980.
26. Пилиповский В.Я. Критика современных буржуазных теорий формирования личности / В.Я. Пилиповский. – М.: Педагогика, 1985.
27. Пискунов А.И. Проблемы трудового обучения и воспитания в немецкой педагогике XVIII – начала XIX века / А.И. Пискунов. – М.: Педагогика, 1976.

- 28.Пронников В. О., Ладанов І. Д. Освіта в Японії: Пер. з рос. / В.О. Пронников, І.Д. Ладанов. – К.: Вид-во т-ва ”Знання”, 1991. – 32 с.
- 29.Соколов А.И. Япония: экономика и образование / А.И. Соколов. – М., 1982.
- 30.Соколова М.А., Кузьмина Е.Н., Родионов М.Л. Сравнительная педагогика / М.А. Соколова. Е.Н. Кузьмина, М.Л. Родионов. – М., 1978.
- 31.Спенсер Г. Воспитание: умственное, нравственное, физическое / Г. Спенсер. – СПб, 1906.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. www.education.gov.ua – сайт Міністерства освіти і науки України.
2. www.tnpu.edu.ua – сайт Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.
3. www.nduv.gov.ua — сайт бібліотеки ім. В. Вернадського.